

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xénero e Educación

Materia	Xénero e Educación			
Código	O05M007V01108			
Titulación	Máster Universitario en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OP	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Valcarce Fernández, Margarita			
Profesorado	Fernández Villarino, María de los Ángeles Rodríguez Castro, Yolanda Valcarce Fernández, Margarita			
Correo-e	mvalcarce@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura propónse mostrar a transversalidade do xénero na educación, nas súas diferentes vertentes e opcións deportivas, académicas e profesionais.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Comprender os principios básicos dos grandes ámbitos da diversidade dende unha perspectiva multidisciplinar		
A2	Adquirir habilidades básicas de deseño, aplicación e avaliación de propostas de intervención dirixidas a traballar coa diversidade, valorando especialmente as colaboracións innovadoras		
A3	Adquirir instrumentos conceptuais e metodolóxicos que faciliten a análise e reflexión sobre as prácticas profesionais relacionadas co tratamento da diversidade, en especial de aquelas que posúen un alto grao de innovación		
A8	Coñecer a lexislación básica referida á diversidade nos contextos educativos e socio-educativos, analizando a súa implicación no exercicio profesional		
A13	Ser conscientes de que no ámbito educativo se toman continuamente decisións relacionadas co tratamento da diversidade, sendo necesario sacar á luz as ideas/teorías nas que se fundamentan esas decisións, tanto as persoais como as institucionais e colectivas.		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer e valorar o proceso de incorporación das mulleres á educación, a formación, o emprego e o deporte.	saber	A8
Valorar de forma crítica os modelos educativos diferenciados de mulleres e homes.	Saber estar / ser	A13
Coñecer a realidade deportiva feminina	saber	A1
Identificar os recursos dispoñibles para afrontar a aprendizaxe da educación física en igualdade	saber	A3
Avaliar programas educativos-deportivos e habilidades para utilizar procedementos de avaliación que melloren a aprendizaxe desde a perspectiva de xénero	saber	A2
Exercer a función orientadora nos distintos contextos profesionais, educativos e laborais, con perspectiva de xénero.	saber facer	A3
Manexar estratexias de asesoramento en materia de xénero para o profesorado, outros profesionais de axuda, as familias, a sociedade e as organizacións	saber facer	A3

Seleccionar recursos e instrumentos para a intervención orientadora e formativa con perspectiva de xénero en contextos formais, non formais e informais. saber A3
 saber facer
 Saber estar / ser

Contidos	
Tema	
1.- Abordaxe conceptual e teórico dos estereotipos de xénero e o sexismo.	1.1.-Conceptos chave relacionados coa igualdade de oportunidades 1.2.-Os Estereotipos de xénero: evolución, modelos e tipos (estereotipos descritivos e prescritivos). 1.3.-O Sexismo Ambivalente: a evolución do sexismo hostil (tradicional) ao sexismo benevolente (moderno). 1.4.-Da separación dos sexos á Coeducación: análise da realidade actual no sistema educativo
2.- A Orientación profesional e laboral con perspectiva de xénero.	2.1.- A segregación horizontal e vertical no mercado laboral. 2.2.- Sentido e significación sociosimbólica de homes e mulleres no sistema produtivo. A construción da identidade profesional. 2.3.- A acción orientadora con perspectiva de xénero na formación e o emprego. A decisión vocacional sen rumbos e prexuízos. 2.4.- Recursos para a formación e a orientación con perspectiva de xénero.
3.- A diversidade na práctica deportiva en función do xénero. Estratexias e programas de intervención no ámbito escolar	3.1.- Análise da práctica deportiva feminina. Visión desde a realidade social. 3.2.- Estratexias e programas de intervención desde a educación formal na aula de educación física. 3.3.- Estratexias e programas de intervención desde as experiencias en formación de profesores de educación física.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	9	19
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	23	33
Titoría en grupo	1	1	2
Traballos tutelados	4	24	28
Outros	5	0	5
Actividades introdutorias	3	0	3
Estudo de casos/análise de situacións	0	3	3
Cartafol/dossier	0	15	15
Outras	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte das profesoras dos temas obxecto da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades na que o alumnado analiza e/ou resolve situacións ou problemas tomados da realidade educativa, orientadora e laboral, relacionados coa materia
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén coas profesoras individual ou en grupo para recibir asesoramento ou orientación nas actividades programadas na materia.
Traballos tutelados	Documentos propostos polas profesoras e elaborados polo alumnado acerca de aspectos teórico/prácticos da materia, de extensión limitada.
Outros	Realización de distintas WebQuest nos laboratorios de Informática.
Actividades introdutorias	Actividades destinadas a coñecer ao alumnado, presentar a materia e dar pautas xerais para a realización de actividades de aprendizaxe e traballos tutelados.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención ao alumnado realizarase a través de diversas vías: por correo electrónico, na propia aula e a través da plataforma da Universidade. As e os estudantes tamén poderán usar as horas de titoría que comunique o profesorado no seu despacho.
Traballos tutelados	A atención ao alumnado realizarase a través de diversas vías: por correo electrónico, na propia aula e a través da plataforma da Universidade. As e os estudantes tamén poderán usar as horas de titoría que comunique o profesorado no seu despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de actividades na aula	30
Traballos tutelados	Realización de traballos	60
Outros	Actividade de módulo	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que por diversas circunstancias xustificadas documentalmente, non alcance o 80% da asistencia correspondente ás actividades de aula deberá realizar as seguintes actividades:

Lectura e análise dos documentos propostos polas profesoras acerca da temática da materia. Poderá alcanzar ata 3 puntos

Resolución das actividades desenvolvidas en clase. Poderá alcanzar ata 3 puntos

Realización dun traballo conxunto da materia, tutorizado, que proporán as profesoras da materia. Poderá alcanzar ata 4 puntos

As actividades non superadas na 1ª convocatoria poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

Bibliografía. Fontes de información

- Eagly, A. H., & Mladinic, A., **Gender stereotypes and attitudes toward women and men.**, Personality and Social Psychology Bulletin, 15, 543-558.,
- Bem, S., **Gender schema theory: A cognitive account of sex typing**, Psychological Review, 88, (4) 354-364,
- Eastwick, P. W., Eagly, A. H., Glick, P., Johannesen-Schmidt, Fiske, S., Blum, A.M.B., Eckes, T., Hu, **Is traditional gender ideology associated with sex-typed mate preferences? A test in nine nations.**, Sex Roles, 1, 1-11,
- Glick, P. & Fiske, S. T., **The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism.**, Journal of Personality and Social Psychology, 70, 491-512,
- Lameiras Fernández, M., Rodríguez Castro, Y., Calado Otero, M., Foltz & Carrera Fernández, M.V., **Expressive-Instrumental traits and sexist attitudes among Spanish university professors**, Social Indicators Research, 80, 583-599,
- Lameiras, M., Rodríguez Castro, Y. & González Lorenzo, M., **Evolution of Hostile Sexism and Benevolent Sexism in a Spanish Sample**, Social Indicators Research, 66, 197-211,
- Rodríguez Castro, Y., Lameiras Fernández, M., Carrera Fernández, M.V. & Failde, J.M., **Aproximación conceptual al sexismo ambivalente: Estado de la cuestión**, SUMMA Psicológica, 6 (2), 131-142,
- Rodríguez Castro, Y., Lameiras Fernández, M., Magalhaes, M.J. & Carrera, M.V., **Los rasgos expresivos e instrumentales de la comunidad educativa española: Estudiantes, padres/madres y docentes**, Summa Psicológica UST, 2,
- Spence, J. T. & Buckner, C., **Instrumental and expressive traits, trait stereotypes, and sexist attitudes**, Psychology of Women Quarterly, 24, 44-62,
- Swim, J. K., Aikin, W.S., Hall, W. S. & Hunter, B. A., **Sexism, and Racism: Old-fashioned and Modern Prejudices**, Journal of Personality and Social Psychology, 68, 2, 199-214,
- Tomé, A. & Rambla, X., **Contra el sexismo. Coeducación y democracia en la escuela**, Barcelona: Síntesis,
- Tougas, F., Brown, A. M., Beaton & Joly, S. (1995), **Neosexism: Plus Ça Change, Plus C'est Pareil**, Journal of Personality and Social Psychology, 21, 842-849,
- García, M.F., **Educación y orientación para la igualdad en razón del género, perspectiva teórica y propuestas de actuación**, Madrid: UNED,
- Santos Guerra, M. A. (Coord.), **Perspectiva de género en la organización escolar**, Barcelona: Grao,
- Jato, E. y Méndez, M.J. (Coords), **Elixir o futuro sin prejuicios**, Santiago de Compostela: Tórculo Artes Gráficas, S.L.,
- Bandura, A., **Auto-efficacité. Le sentiment d'efficacité personnelle**, Paris: De Boeck.,
- Berroeta, B., **Si no sabes a dónde vas... acabarás en otro lugar**, En M. S. Alcalá et al. Hacia una orientación profesional no sexista. Pamplona: Gobierno de Navarra, 5,
- Coscojuela, R. e Subías, R., **¿Hombres dirigentes y mujeres ejecutoras?**, Cuadernos de Pedagogía, 211, 65-67,
- Echezarreta, P. et al., **Programa coeducativo de orientación académico-profesional para la educación secundaria.**, Vitoria: Servicio Central del Gobierno Vasco,
- Espín, J; Rodríguez Moreno, M. L; Donoso, T. et al., **Análisis de recursos educativos desde la perspectiva no sexista**, Barcelona: Laertes,
- Ferrer, M.P. e Sánchez, I., **Toma de decisión vocacional no sesgada por razón de sexo**, Madrid: CIDE,
- Méndez, M.J., **Condicionantes de xénero e clase social na elección académico-profesional no ensino secundario**, Inédito,
- Jato, E. y Valcarce, M., **A/o axente de igualdade de oportunidades: ámbitos de actuación e competencias profesionais**, en Jato, E. e Iglesias, L. Xénero e Educación Social, (79-97), Santiago de Compostela: Edicións Laioy,
- Valcarce, M., **Xénero e traballo asalariado**, en Cid, X. M. Repensar a educación e a sociedade: realidades e desafíos (81-93), Vigo: Servicio de P,
- Jato, E., Valcarce, M. y Diz, J, **Elementos para a elaboración do perfil profesional de especialistas na área de igualdade de oportunidades para as mulleres**, En Geraldés, C. y Otras (2003): Integração das políticas e sistemas de educación e formación-perspecti,

- Jato, E., Méndez, M.J., Iglesias, L. (Coords) e Diz, J., Valcarce, M., Fernández, X.R., Rodríguez,, **Xénero e igualdade de oportunidades. Materiais para a formación**, Santiago de Compostela: Tórculo Artes Gráficas,
- Valcarce, M. y Otras, **Guía de Buenas prácticas en Género. (Proyecto piloto Leonardo Da Vinci)**, Fundación Comarcal Valdeorras.,
- López, V.M., Monjas, R. y Pérez, D., **Buscando alternativas a la forma de entender y practicar la educación física escolar**, Barcelona: Inde,
- Pillado, N., Fernández, M.A., Mirás, A., Toja, B., Roca, M., Alvariñas, M. López, S. y Rodríguez, P., **Memoria de una investigación-acción: atención a la diversidad en el aula desde el trabajo en grupo**, En M.A. González Valeiro, J.A. Sánchez Molina y A. Areces Gayo (eds), Actas del IV Congreso de la As,
- Prat, M. y Soler, S., **Actitudes, valores y normas en la educación física.**, Barcelona: Inde,
- Ruíz, J.V., **Pedagogía de los valores en educación física**, Madrid: CCS,
- Wandzilack, T.H., **Values development through physical education and athletics.**, *Quest*, 37, 176-185,

Recomendacións

Outros comentarios

Con independencia de la situación particular de cada alumna/alumno, se recomienda la asistencia a las clases, con el fin de interaccionar con las profesoras y realizar las actividades de aprendizaje en grupo.

Se recomienda igualmente resolver las dudas con tiempo suficiente para cumplir los plazos de entrega de los trabajos o actividades propuestos para la evaluación.
